

Freedom of information specialist

Main activities

Acting lawyer
Lecturer
Consultant

Specialised in

Litigation tactics
Test cases
Intelligence services transparency

Editor/publisher of Fringe

Free email journal on transparency, the right to information and intelligence

The Netherlands

Phone
Email
Site

Chamber of Commerce:
BTW/VAT nr.:

Bank account

IBAN
BIC

Utrecht, 12 april 2019

AANTEKENEN

Gemeente Groningen
t.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
postbus 30026
9700 RM Groningen

GEMEENTE GRONINGEN	
Pag.no.: 7472649	Routing: SSC
Ingek. 15 APR. 2019	72
Dossierrn.	
Archief	

Scan → 72-Ruimt.

Onderwerp: Indiening Wob-verzoek inzake Shell
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 190401.16

ATTENTIE Aan het eind van dit Wob-verzoek worden vragen gesteld. Antwoorden daarop graag, zoals aangegeven, vóór de beslistermijn.

Zeer geachte leden van het College van B & W,

Tot mij wendde zich de onderzoeksjournalisten t en met de vraag om namens de in Utrecht gevestigde Stichting Platform Authentieke Journalistiek [verder: PAJ] bij u een Wob-verzoek inzake Shell documenten bij of onder u in te dienen.

Hieronder wordt het Wob-verzoek nader gespecificeerd en van definities, afbakeningen en bijlagen voorzien.

Heden worden bij ministeries, provincies en gemeenten in totaal 17 Wob-verzoeken inzake Shell documenten ingediend. Die Wob-verzoeken vormen één van de onderzoeksmethoden van het PAJ researchproject Shell Papers.

De machtiging van PAJ aan en ondergetekende treft u aan als bijlage 1. De statuten van PAJ vormen bijlage 2; de inschrijving van PAJ bij de Kamer van Koophandel treft u aan is bijlage 3

Als postadres voor de Wob-procedures kiest PAJ mijn adres. U wordt verzocht in contacten over deze zaak en in correspondentie e.d. bovenstaand kenmerk te hanteren.

Bestuurlijke aangelegenheden van belang inzake dit Wob-verzoek zijn uw taken betreffende:

- het vestigingsklimaat voor het internationale en nationale bedrijfsleven waaronder tenminste: economische; financiële; fiscale, educatieve en wetenschappelijke aspecten naast faciliterende zoals relatiebeheer en communicatie, direct als ook via overleggen tussen publieke en één of meer private partijen
- vergunningverlening, convenanten, contracten, e.d.
- exportkredietverzekeringen en -faciliteiten
- bedrijven ondersteunen en faciliteren bij hun internationale contacten
- ontheffingen, gedoogconstructie, e.d.
- fiscale aangelegenheden, regelingen, rulings, terugdringen belastingontwijking, e.d.
- communicatie, woordvoering, vertegenwoordigen, e.d.
- relatiebeheer met het bedrijfsleven
- PPP en PPS constructies [PPP: publiek private partnerships / PPS: publiek private samenwerking] en welke vorm dan ook
- liaisons publiek-privaat; detachings- en stage-programma's zowel van publiek naar privaat als omgekeerd
- huisvesting werknemers waaronder regelingen voor [her]huisvesting van buitenlandse werknemers en van uit buitenland terugkerende Nederlandse werknemers
- research & development beleid en het stimuleren van innovatie zowel in publieke als in private omgevingen, waaronder binnen het bedrijfsleven, op universiteiten in en al dan niet ad hoc samenwerkingsverbanden tussen publiek en privaat
- werkgelegenheid
- evenwichtige economische groei
- milieu, milieuverontreiniging en volksgezondheid
- cultuur, educatie in alle soorten onderwijs
- energiebeleid waaronder energietransitie, duurzaamheid en verduurzaming
- internationale samenwerking en veiligheid waaronder op de gebieden van economie, ontwikkeling, OS coherentie, [economische diplomatie], mensenrechten, dreigingsanalyses, intelligence
- openbare orde en nationale veiligheid waaronder beveiliging van vitale infrastructuur en defensieorderbedrijven
- het bodemarchief
- toezicht en handhaving inzake wet en regelgeving dit ook inzake strafrecht
- goede bestuursvoering [waaronder beleid en uitvoering van anti-draaideurbeleid], integriteit, openbaarheid van bestuur, naleving internationale verdragen
- het correct omgaan met publieke middelen.

Dit Wob-verzoek doelt voor een deel op documenten die direct of indirect het milieu betreffen en daarmee vallen onder het Verdrag van Aarhus en de daaruit voortkomende Uitvoeringswet wat betekent dat de weigergronden genoemd in de Wob beperkt worden in hun werking. Een van de gevolgen is dat concepten toegankelijk zijn ook indien er nog geen finaal document is.

Dit betekent ook dat mijn cliënt, voor delen van het gevraagde, recht heeft op een snellere beslissing dan onder het gewone Wob-regime.

Van dat recht op een snellere beslissing doet mijn cliënt afstand. Ook voor deze documenten geldt wat in dit verzoek inzake beslistermijnen opgemerkt wordt.

Inleiding op het Wob-verzoek

Het researchproject Shell Papers wil overkoepelender en dieper graven in de relatie tussen de Nederlandse overheid en Shell dan losse nieuws- of onderzoeksprojecten doorgaans doen. Regelmatig zijn er in de pers en in onderzoeken van ngo's of universiteiten projecten die ingaan op de relatie tussen de overheid en Shell. Dit soort projecten focussen vaak op of vestigingsklimaat of energietransitie of milieu of onderwijs.

Het Shell Papers project wil dit overstijgen en zo dekkend mogelijk de relatie tussen de overheid en Shell, waarbij beiden breed opgevat worden over een langere periode inzake alle aspecten van het contact in kaart brengen, waarbij gedacht kan worden aan beleid, beleidsvoorbereiding, samenwerking, formele zaken, vergunningen/ontheffingen/rulings e.d., communicatie enz, enz.

Definities, afbakeningen en omschrijvingen staan verderop in dit Wob-verzoek.

Binnen dit PAJ researchproject zijn de al genoemde Bas van Beek en Alexander Beunder verantwoordelijk voor de Wob-verzoeken. In bijlage 4 kunt u zien bij welke bestuursorganen heden Wob-verzoeken ingediend zijn.

Het researchproject inclusief de Wob-procedures zijn van PAJ.

De Wob-procedures worden financieel ondersteund door Follow the Money en Stichting Democratie en Media.

Het onderzoek van het project wordt financieel en inhoudelijk ondersteund door Follow the Money en Lobbywatch, waaronder Milieudefensie, de Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen en het TransNational Institute.

Artikelen voortkomend uit dit project zullen gepubliceerd worden op de site van Follow the Money. Op die site zal ook bericht worden over de voortgang in de Wob-procedures. Dat zal gebeuren in een speciaal hiervoor ontwikkeld Wob-dashboard.

De partijen en mensen die het onderzoek aan de Shell Papers ondersteunen zijn verzameld in de Raad van Aanbeveling. Deze raad kent 26 leden:

Volledigenaam		Vakgebied
CEO: Corporate Europe Observatory		NGO Europees multinationals kenniscentrum
FTM: Follow the Money		Platform voor onderzoeksjournalistiek
Lobbywatch, waaronder		Netwerk van NGO's voor lobbytransparantie
- Milieudefensie		NGO milieu
- SOMO: St. Onderzoek Multinationale Ondernemingen		NGO multinationals kenniscentrum
- TNI: TransNational Institute		NGO internationale betrekkingen
SDM: Stichting Democratie en Media		NGO versterken van democratie en journalistiek

Naam	Universiteit	Functie en vakgebied
Herman Broring	Rijksuniversiteit Groningen	Prof bestuursrecht
Egbert Dommering	Universiteit van Amsterdam	Prof informatierecht
Klaas van Egmond	Universiteit Utrecht	Emeritus prof ir milieukunde en duurzaamheid
Ewald Engelen	Universiteit van Amsterdam	Prof financiële geografie
Susan George	Royal Society of Arts - RSA	Fellow of the RSA / political scientist
Bernt Hugenholtz	Universiteit van Amsterdam	Prof informatierecht
Joost Jonker	Universiteit van Amsterdam	Prof bedrijfsgeschiedenis
Lou Keune	Universiteit Tilburg	Economie & dr sociale wetenschappen

Naomi Klein	Universiteit van Amsterdam	Eredocoraat UvA
Derk Loorbach	Erasmus universiteit Rotterdam	Prof of socio-economic transitions
Eveline Lubbers	The University of Bath	PhD politicologie
Hans Opschoor	Vrije Universiteit Amsterdam	Prof milieukunde
Saskia Sassen	Columbia University	Prof sociology
Irene van Staveren	Erasmus Universiteit Rotterdam	Prof of pluralist development economics
Jan van de Streek	Universiteit van Amsterdam	Prof belastingrecht
Pier Vellinga	Vrije Universiteit Amsterdam	Prof of climate change
Arjen Wals	Universiteit Wageningen	Prof of transf.learning for soc-ecological sustain.
Cees Withagen	Vrije Universiteit Amsterdam	Prof environmental economics
Bastiaan Zoeteman	Universiteit Tilburg	Emeritus prof duurzame ontwikkeling

Het Wob-verzoek – enkele definities

Het tijdvak voor dit Wob-verzoek is 16 februari 2005 t/m heden

Vanuit een onderzoeksjournalistiek oogpunt zou het, als je het denken over klimaatproblemen mee wilt nemen, logisch zijn om als beginpunt voor het tijdvak voor dit Wob-verzoek het verdrag van de 'Earth Summit' Rio de Janeiro uit 1992: de start van het IPCC: Intergovernmental Panel on Climate Change in 1988; of zelfs de eerste waarschuwingen van de WMO: Wereld Meteorologische Organisatie, in de jaren 70 te nemen.

Omdat dit zeer ten koste zou gaan voor de uitvoerbaarheid van het Wob-verzoek wordt gekozen voor een veel beperkter tijdvak, en wel de inwerkingtreding van het Kyoto-protocol: 16 februari 2005. Deze datum markeert het moment waarop Nederland zich vastlegt aan bindende afspraken over het verminderen van broeikasgassen.

Door het tijdvak op 16 februari 2005 te laten beginnen zijn er reeksen van uitvoerbaarheidsvoordelen:

- de meeste documenten zullen digitaal zijn;
- de meeste documenten zullen nog niet overgedragen zijn aan een archiefbewaarplaats cq. nog niet onder de Archiefwet vallen;
- en niet in de laatste plaats het aantal documenten dat onder de reikwijdte van dit verzoek valt, wordt hierdoor fors ingeperkt.

De reikwijdte van dit verzoek

De Wob-verzoek beperkt zich tot organen bij of onder u, waaronder:

- Alle bij of onder u functionerende organen [bestuursorganen en organen zoals bedoeld in Wob art. 3].
- Alle documenten bij of onder u inzake het participeren, deelnemen of vertegenwoordigen door organen of ambtenaren bij of onder u in al die al dan niet formele overleggen, lobbyrelaties, PPP & PPS constructies, platforms, projecten, stages, detacheringen enz., al dan niet formeel namens de overheid, waarin ook Shell participeert, deelneemt of vertegenwoordigd is

Shell

Onder Shell worden in dit verzoek verstaan

- Alle bedrijven waarvan Royal Dutch Shell eigenaar of mede-eigenaar is, of waar Shell belangen in heeft.
 - o Bijlage 5.1 – Lijst met meer dan 1500 Shell bedrijven. Het gaat in dit Wob-verzoek om meer dan de bekende Shell namen of Gasterra en NAM. Binnen bovenstaande gaat bijzondere aandacht uit naar de Shell lobbyisten werkzaam vanuit die bedrijven, meer precies: vaak vanuit de Shell afdeling Government Relations:
 - o Bijlage 5.2 – Lijst met lobbyisten werkzaam in of vanuit Nederland
 - o Bijlage 5.3 – Idem maar nu werkzaam in of vanuit de EU en EU landen
 - o Bijlage 5.4 – Idem maar nu werkzaam in of vanuit de VS
- Alle bedrijven, organen, samenwerkingsverbanden die voor Shell, zoals hiervoor omschreven, werken, langdurig of op ad hoc basis, of waar Shell een relatie mee heeft, langdurig of op ad hoc basis.
 - o Bijlage 5.5 – Nederlandse samenwerking
 - o Bijlage 5.6 – Europese samenwerking
 - o Bijlage 5.7 – Amerikaanse samenwerking
 - o Bijlage 5.8 – Overige internationale samenwerking
 - o Bijlage 5.9 – Advocaten-, accountants- reclame- en marketingkantoren
De in 5.5 t/m 5.9 benoemde bedrijven e.d. vallen onder dit Wob-verzoek voor zover ze een relatie tot Shell zoals gedefinieerd in 5.1 t/m 5.4 hebben.
- Alle Shell projecten waaronder:
 - o Sakhalin
 - o Shell Global
 - o Pearl GTL
 - o GTL Mozambique
 - o Pennsylvania Petrochemicals Complex
- Ook onder dit Wob-verzoek vallen maatschappelijke activiteiten van Shell, waaronder de steun aan
 - o internationale vrijwilligers projecten
 - o onderwijs, onderzoek en educatie in brede zin
 - o NGO-projecten, al dan niet ondergebracht in de Shell Foundation.
 - o diversiteit en diversiteitsprogramma, binnen en buiten Shell waaronder
 - Shell Diversity & Inclusion
 - Shell Enable Network
 - Shell Women Network
 - Young Shell Network
 - Experienced Hire Network
 - Lesbian, Gay, Bisexual & Transgender Network
 - diverse Cultural Networks, w.o. Generation Discover
- Tot slot valt ook onder dit Wob-verzoek informatie bij of onder u inzake groepen, NGO's en maatschappelijke bewegingen die zich kritisch opstellen ten opzichte van Shell en haar activiteiten, waaronder:
 - o Code Rood
 - o Fossielvrij Onderwijs
 - o Fossielvrij NL

- o Greenpeace
- o Milieudefensie
- o De Groninger Bodem Beweging
- o Groenfront!
- o Willem Beton Groep

Al deze opsomming zijn louter illustratief en niet inperkend. Ze zijn bedoeld als zoekhulp. Ze zijn gebaseerd op de research van mijn cliënt tot nu toe.

Speciale aandacht graag voor de term 'de olies' die veelvuldig in het ambtelijk jargon gebruikt wordt. Met deze term wordt Shell tezamen met Exxonmobile bedoeld. Deze term valt onder de reikwijdte van dit Wob-verzoek.

De bijlagen zijn een onderdeel van grotere researchbestanden van mijn cliënt. Ze zijn zoals hier gepresenteerd, maar ook als grotere bestanden digitaal beschikbaar indien dat handig is voor uw zoekslagen.

Als u bericht dat u de bijlagen sec of de bijlagen uitgebreid hebt worden ze u per ommekeer geleverd op het door u aan te geven email-adres.

Overal waar in dit Wob-verzoek het woord Shell gebruikt wordt dient dit zo breed opgevat te worden als in deze paragraaf omschreven.

Onder documenten wordt in dit Wob-verzoek verstaan

Dit verzoek verstaat onder documenten iedere vorm van vastlegging, waaronder:

- Papier
- Digitaal, waaronder ook databestanden
- Bijzonder digitaal = aanwezig op publiek dan wel privaat gefinancierde dragers
 - o Email
 - o SMS
 - o WhatsApp
 - o En daaraan gelijk te stellen platforms zoals Signal en Telegram
- Foto/film/audio, analoog of digitaal

Ook inhoudelijk vallen alle documenten onder dit Wob-verzoek, waaronder:

- Notulen, gespreksverslagen/-notities en alles dat daaraan annex is
- Beleidsdocumenten en alles dat daaraan onderliggende of opvolgend aan is
- Enkele voorbeelden:
 - o Concessies
 - o Vergunningen
 - o Ontheffingen
 - o Convenanten
 - o Schikkingen
 - o Projecten
 - o Sonderingsdocumenten
 - o Non documenten / non documents
 - o Non papers [doorgaans EU gerelateerd]
 - o Geheime of anderszins geclassificeerde documenten

- o Blauwe brieven
- o Amice brieven

In alle gevallen gaat bij verstrekking de voorkeur uit naar digitale, bij voorkeur in Word of Excel inleesbare, kopieën voor zover de originelen digitaal zijn; en papieren kopieën in de gevallen waarin de documenten alleen op papier beschikbaar zijn.

In alle gevallen worden in kopie ook opgevraagd alle bijlagen en alle concepten.

Ook in alle gevallen is de reikwijdte Shell en Shell-gerelateerde documenten, waarbij voor Shell de definities gelden zoals gegeven in bijlage 5.

Het Wob-verzoek – de inhoud

Binnen het omschreven tijdvak worden alle documenten bij of onder u inzake Shell of welke aan Shell of 'de olies' gerelateerd zijn in kopie opgevraagd. Hierbij gelden de hierboven gegeven omschrijvingen en definities van reikwijdte, document en Shell.

Binnen dit geheel gaat de bijzondere aandacht uit naar de volgende onderwerpen.

- Vestigingsklimaat, waaronder faciliteren en stimuleren van het bedrijfsleven
- Energie, energietransitie en energiepolitiek
- Klimaatveranderingen en -beleid
- Fossiele industrie waaronder gas- en oliewinning
- Innovatie
- Vervangbare en duurzame energie
- Communicatie/: intern, extern [pers/publiek/belanghebbenden/buitenlanden en extern naar Shell
- Al dan niet formele overleggen met Shell
- Educatie
- Belastingen waaronder rulings en heffingshoogtes t/m vrijstellingen [b.v. kerosine]
- Internationale economische betrekkingen

Het project Shell Papers wil een goed beeld van alle facetten van de relatie tussen de overheid en Shell om op basis daarvan tot een totaalbeeld van die relatie te komen.

Ter illustratie onder bovenstaande vallen tenminste documenten inzake contacten met:

- Bank Nederlandse Gemeenten
- Industrie- werkgroep Industriecluster Noord-Nederland
- de [vaste] Shell-lobbyist [nu: Peter Breihaupt]
- VNG: Vereniging Nederlandse Gemeenten

Overwegingen bij het gevraagde

Mocht u op een of meer onderdelen overwegen over te gaan tot niet-integrale verstrekking van het gevraagde dan wordt u verzocht om een goede motivering van de weigeringen per

document/passage en om terughoudendheid bij het weigeren.

Bij dit alles graag aandacht van letter en geest van de Wet uitvoering Verdrag van Aarhus.

Mocht u delen weigeren dan wordt u verzocht om subsidiair ambtshalve beperkt te verstrekken, met in meest subsidiaire posities de naakte feiten.

Als delen van documenten onder de reikwijdte van dit Wob-verzoek vallen dan wordt u verzocht de overige delen van die documenten ook te verstrekken. De in dit verzoek vermelde bestuurlijke aangelegenheden dekken dit, en voor research-doeleinden is het zeer wenselijk om ook de omgeving, de context van te openbaren passages te kennen.

Inventarislijst

U wordt verzocht, gebaseerd op het zorgvuldigheidsbeginsel in de Awb en in overeenstemming met een groeiend gebruik in de verstrekkingpraktijk, om onderdeel van de beslissing te laten zijn een inventarislijst met daarin alle onder de reikwijdte van dit verzoek vallende documenten bij of onder u, met daarbij per document: verstrekt / geheel geweigerd / gedeeltelijk geweigerd, met in beide laatste gevallen per weigering de grond[en], de motivering en de weging ten opzichte van het algemeen belang.

Tijdigheid

De Wob kent het tijdigheidsvereiste, vastgelegd in Wob art. 6 en in de wetsgeschiedenis. Het EHRM heeft het belang van tijdigheid in Wob zaken de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker, en voor journalistieke Wob-verzoeken nog eens extra, onderstreept.

Hoewel onze Wob, wereldwijd gezien, een van de ruimste beantwoordingstermijnen kent, 2x28 dagen, realiseert mijn cliënt zich dat dit voor dit Wob-verzoek mogelijk aan de korte kant is.

Hier valt over te praten.

Uitgangspunt voor mijn client is recht op een tijdige beslissing en op een voortvarende aanpak waarbij de vertrekpunten zijn:

- De beslistermijn van 2x28 dagen is ongewoon ruim. Wereldwijd is de norm 2x14 dagen of veel korter. In Nederland gold tot 2009 ook een beslistermijn van 2x14 dagen en toen waren er veel minder en vooral veel kortere termijnoverschrijdingen dan nu.
- Daar waar bewerkelijkheid veroorzaakt wordt doordat de documenten zich niet in de door de Archiefwet vereiste GGTS: goede, geordende en toegankelijke staat, bevinden mag dit niet ten nadele van mijn cliënt uitpakken. Dat er mogelijk geen of geen goedwerkend DMS: documentmanagementsysteem of EMS: emailmanagementsysteem is mag niet ten nadele van mijn cliënt uitpakken. Mijn cliënt mag er vanuit gaan dat de overheid zijn zaken op orde heeft en zich aan de wet houdt.

- Daar waar traagheid ontstaat door te weinig personeel mag dit niet ten nadele van mijn cliënt uitpakken. Mijn cliënt mag uitgaan van een integere invoering en toepassing van de Wob; mag uitgaan van goede bestuursvoering, wat tezamen betekent dat personeelskrapte niet ten nadele van de behandeling van dit verzoek mag uitpakken.

Hieronder staan voorstellen voor aanpak en voor overleg. De rode draad heeft als uitgangspunt bovenstaande.

Dat invullend komt dit er, indachtig Wob art. 6, op neer dat snelle actie verlangd wordt. Dus onder meer een snelle daadwerkelijke start en snel overleg indien ook u dat wenselijk acht.

Lukt dat niet of onvoldoende dan zal als een soort plan B via de inzet van rechtsmiddelen gestreefd worden naar een handhaafbaar tijdpad.

Overleg

Tijdens de behandeling van dit verzoek ben ik namens cliënt bereid tot overleg over manieren waarop aan dit verzoek gevolg gegeven zou kunnen worden. Uitgangspunt hierbij is een voortvarende en tijdige aanpak passend bij Wob art. 6.

Gaat u in op het aanbod tot overleg dan lijken de volgende punten in de ogen van mijn cliënt ondergrenzen:

- Wij vernemen dan graag binnen 2 weken na ontvangst uw voorstel voor overleg
- Voorafgaand aan het daadwerkelijke overleg ontvang ik voor cliënt graag de punten die u op het voor overleg wilt bespreken met daaraan gekoppeld uw voorstellen voor aanpak per punt. Dit soort punten kunnen bijvoorbeeld zijn;
 - o onduidelijkheden in het verzoek
 - o verstrekingsvoorkeur
 - o plan van aanpak
 - o verdagen van de beslistermijn; werken met op te stellen overeenkomsten
- Het moet haalbaar zijn dat er voor de maximale beslistermijn van 2x28 dagen een plan van aanpak is, liefst dan al in de vorm van een overeenkomst.

Resumé

U wordt verzocht op dit Wob-verzoek zo tijdig en zo uitputtend mogelijk te beslissen en te verstrekken. Daarbinnen wordt u verzocht om:

- Binnen 14 dagen aan te geven of u overleg wil
- Het uiterste te doen om binnen 56 dagen uitputtende primaire beslissing te laten verschijnen dan wel een akkoord bereikt te hebben over een plan van aanpak

Lukt dit niet dan zal ik om de rechtspositie van mijn cliënt veilig te stellen de weg via de rechter bewandelen om langs die weg tot een plan van aanpak en tijdpad te komen.

Ook namens mijn cliënt spreek ik de hoop uit dat dit niet nodig zal zijn en we snel tot werkbare afspraken kunnen komen.

Met vriendelijke groet,

Juridisch adviseur openbaarheid van bestuur

Bijlagen

1 – Machtiging

2 – Statuten van PAJ

3 – Inschrijving van PAJ bij de Kamer van Koophandel

4 – Lijst van heden ingediende Wob-verzoeken

5 – Shell

- 5.1 – Lijst met meer dan 1500 Shell bedrijven.
- 5.2 – Lijst met lobbyisten werkzaam in of vanuit Nederland
- 5.3 – Lijst met lobbyisten werkzaam in of vanuit de EU en EU landen
- 5.4 – Lijst met lobbyisten werkzaam in of vanuit de VS
- 5.5 – Nederlandse samenwerking
- 5.6 – Europese samenwerking
- 5.7 – Amerikaanse samenwerking
- 5.8 – Overige internationale samenwerking
- 5.9 – Advocaten-, accountants- reclame- en marketingkantoren